

Anne Hege Strand

Boligsosiale midler

Rapportering av tilskudd til styrking og utvikling av tjenester i bolig for bostedsløse

Tabellnotat for 2011

Anne Hege Strand

Boligsosiale midler

Rapportering av tilskudd til styrking og utvikling av tjenester i bolig for bostedsløse

Tabellnotat for 2011

© Fafo 2012
ISSN 0804-5135

Innhold

Forord.....	5
Om rapporteringen	6
Svarprosent	8
Tiltakene	9
Stillinger	11
Brukernes boligsituasjon	14
Iverksatte tiltak – statlige tilskuddsmidler	19
Iverksatte tiltak – definisjoner.....	22
Type tjenester – utvikling 2007 – 2011	24
Hvor brukerne bodde ved tiltakets oppstart	25
Samarbeid	27
Måloppnåelse	28
Begjæring om utkastelse og utkastelse.....	28
Brukernes rettigheter og rettssikkerhet	30
Brukernes deltakelse i arbeid og aktivitet	31
Metodiske tilnærminger benyttet i oppfølgingen av brukere av tjenester for bostedsløse ...	34
Utfordringer knyttet til arbeidet med styrking og utvikling av tjenester for bostedsløse	36
Appendiks 1. Kommuner og tiltak i satsingen.....	38

Forord

Dette notatet utgjør del av rapporteringen på tilskuddsmidler fra NAV til styrking og utvikling av tjenester i bolig for bostedsløse. Notatet presenterer og sammenfatter de mest sentrale tallene fra tiltakenes rapportering på bruk av midler i 2011. Notatet er utelukkende deskriptivt og det er ikke foretatt for eksempel statistiske beregninger for å vise om endringer fra et år til et annet er statistisk signifikante. Notatet er ment å fungere som et supplement til power-point presentasjonen *”Tilskudd til styrking og utvikling av tjenester i bolig for bostedsløse. Rapportering for 2011 – boligsosialt arbeid”*.

Fafo, oktober 2012
Anne Hege Strand

Om rapporteringen

Arbeids og velferdsdirektoratet (AV-dir.) har siden 2003 gitt norske kommuner anledning til å søke tilskuddsmidler til styrking og utvikling av tjenester i bolig for bostedsløse. Ordningen startet opp i Oslo som en storbysatsning, men siden 2006 har den vært tilgjengelig for alle kommuner. Tilskuddsordningen for boligsosialt arbeid er en del av regjeringens fattigdomssatsning. Hovedmålet er å utvikle et bedre kommunalt tjenestetilbud til bostedsløse og rusmisbrukere med behov for oppfølging i bolig. I utlysningen fra 2011 ble det poengtert at viktige innsatsområder var: å redusere bruken av midlertidige boliger, å legge til rette for et helhetlig boligsosialt arbeid lokalt, og å yte tiltak ovenfor ungdom og yngre voksne i etableringsfasen. Kommunene ble også oppfordret til å utvikle samarbeid med frivillige organisasjoner. I behandlingen av søknadene har AV-dir lagt vekt på viktigheten av at kommunene søker å framskaffe varige botilbud. I tillegg utgjør brukermedvirkning, individuell plan og vedtak om oppfølgingstjenester sentrale elementer i det boligsosiale arbeidet.

Hvert år rapporterer kommunene som har fått tilskudd om bruken av midlene. Rapporteringen skjer direkte til AV-dir ved bruk av det nettbaserte datainnsamlingsverktøyet Questback. Dette notatet oppsummerer rapporteringen fra kommunene for 2011. I tillegg til dette notatet foreligger også en power-point versjon av funnene, begge skrevet av Fafo. Power-point versjonen kan fås ved henvendelse til AV-dir.

Rapporteringen bygger på tilbakemeldinger fra den enkelte kommune om hvordan tilskuddsmidlene er disponert og hvilke tiltak de er brukt på. Skjemaet for tilbakemelding følger en standardisert mal som gjør det mulig å sammenligne bruken av tilskuddsmidler mellom de ulike kommunene. De fleste av spørsmålene har også blitt stilt ved tidligere rapporteringer, slik at det også i noen grad har vært mulig å sammenligne utvikling over tid.

Når det gjelder årets rapportering bygger den på en tilbakemelding om i alt 107 tiltak. I flere av tabellene som presenteres oppgis i midlertid antallet kommuner eller antallet tiltak å være lavere. Disse unøyaktighetene og divergerende tallene kan skyldes at kommunene i sin tilbakemelding ikke har vært helt konsise og oppgir ulike tall om antallet brukere i samme rapporteringsskjema. I spørreskjema er det to ulike måter å tallfeste antallet brukere på. I et spørsmål bes kommunene om å svare på hvor mange brukere som mottok bistand som følge av dette tilskuddet i 2011. Dette summeres til totalt 3467 brukere. I et annet spørsmål bes kommunene om å tallfeste antallet brukere som bor i ulike boformer. Dette summerer seg til totalt 2920 brukere. Det er ikke mulig på bakgrunn av rapporteringen å forklare hva dette avviket i antallet brukere skyldes. Noen kommuner oppgir på slutten av rapporteringsskjema et de har mistet kontakten med enkelte brukere. Det er uklart om dette kan forklare forskjellen i antallet brukere. Tallene i denne rapporteringen må derfor anses for å være tilnærmet korrekte tallangivelser når det gjelder antallet bruker.

Hovedmålet med rapporteringen er å gjennom en standardisert rapportering gi AV-dir en oversikt over bruken av tilskuddsmidlene. I tillegg gir rapporteringen AV-dir en mulighet til å sammenligne bruk av midlene over tid og mellom fylker. Dette gir direktoratet et oversiktsbilde og en viss indikasjon på utviklinger og geografisk variasjon. Det er imidlertid knyttet en del utfordringer til denne typen sammenligninger. Presentasjonen av informasjonen blir i all hovedsak deskriptiv. Det er med andre ord mulig å peke på noen endringer eller forskjeller mellom fylker, men det er vanskelig å forklare hvorfor slike forskjeller oppstår. Lokale ulikheter i organisering, problemforståelse og sammensetning av gruppen av bostedsløse kan ikke forklares ut fra denne rapporteringen alene. En annen type av utfordring i denne typen rapportering er at det kan forekomme uklarheter i spørsmålstillinger og det kan være ulike oppfatninger om definisjoner blant de som fyller ut rapporteringen. Disse begrensningene med rapporteringsformen må legges til grunn når man studerer tallene som presenteres i dette notatet. I tillegg vil ikke alle spørsmål være like relevante for alle tiltakene og en del av tiltakene lar seg heller ikke enkelt innordne i på forhånd konstruerte kategorier. Den som rapporterer sitter ikke heller alltid på førstehåndskunnskap og kjennskap til det enkelte tiltaket og brukerne. Dette betyr at vi vil få noe variasjon i antallet som har svart på enkelte spørsmål. I tabellene kommer dette til uttrykk ved at antallet kommuner, eller antallet tiltak som ligger til grunn for hver tabell varierer.

Rapporteringen skjer etter et standardisert skjema med et begrenset antall spørsmål. De fleste spørsmålene er utformet som enkle spørsmål hvor mange går ut på å tallfeste informasjonen. Dette har en fordel med at sammenligninger enkelt kan gjøres på tvers mellom de ulike tiltakene. Ulempen med denne formen for tilbakemelding om en tilskuddsordning er at man ikke får anledning til å gå i dybden av det tiltaket det rapporteres om. Den fulle og hele bredden i variasjon i tiltak og måter disse implementeres på i kommunen er derfor ikke reflektert i dette notatet. Det er imidlertid inkludert i rapporteringen noen åpne spørsmål hvor kommunene har fått anledning til å gi mer fyldige kommentarer. Svarene fra de åpne spørsmålene har også blitt analysert og blir presentert mot slutten av dette notatet.

Vi ønsker også å takke alle kontaktpersonene i de enkelte kommuner og bydeler har lagt ned et betydelig arbeid i sammenstilling av informasjon og har rapportert dette samvittighetsfullt og grundig.

Svarprosent

Det er viktig i denne rapporteringen å skille mellom antall kommuner og antall tilskudd. Selv om de aller fleste kommunene kun har et tilskudd per kommune, så er det noen kommuner som rapporterer om flere tiltak som har fått tilskudd innenfor samme kommune, det er derfor ikke noe en-til-en forhold mellom kommune, tiltak og tilskudd. Det er også en del kommuner som ikke har svart på rapporteringsskjemaet. Rapporteringen gir dermed ikke et fullstendig komplett bilde av alle kommunene.

I 2011 ga AV-dir støtte til i alt 121 tiltak til styrking og utvikling av tjenester i bolig for bostedsløse. Av disse er det mottatt rapportering fra 107 tiltak, fordelt på 100 ulike kommuner/bydeler. Dette notatet er basert på tilbakemeldinger fra disse tiltakene. Dette gir en svarprosent på 88 prosent.

Det er imidlertid noe usikkerhet knyttet til disse tallene. Denne svarprosenten skulle tilsi at det var $(121-107=)$ 14 kommuner som ikke hadde svart. Det er imidlertid 21 kommuner som ikke har svart på rapporteringen. Denne differansen skyldes at det er 4 kommuner som har sendt mer enn en rapportering (se også Appendiks 1).

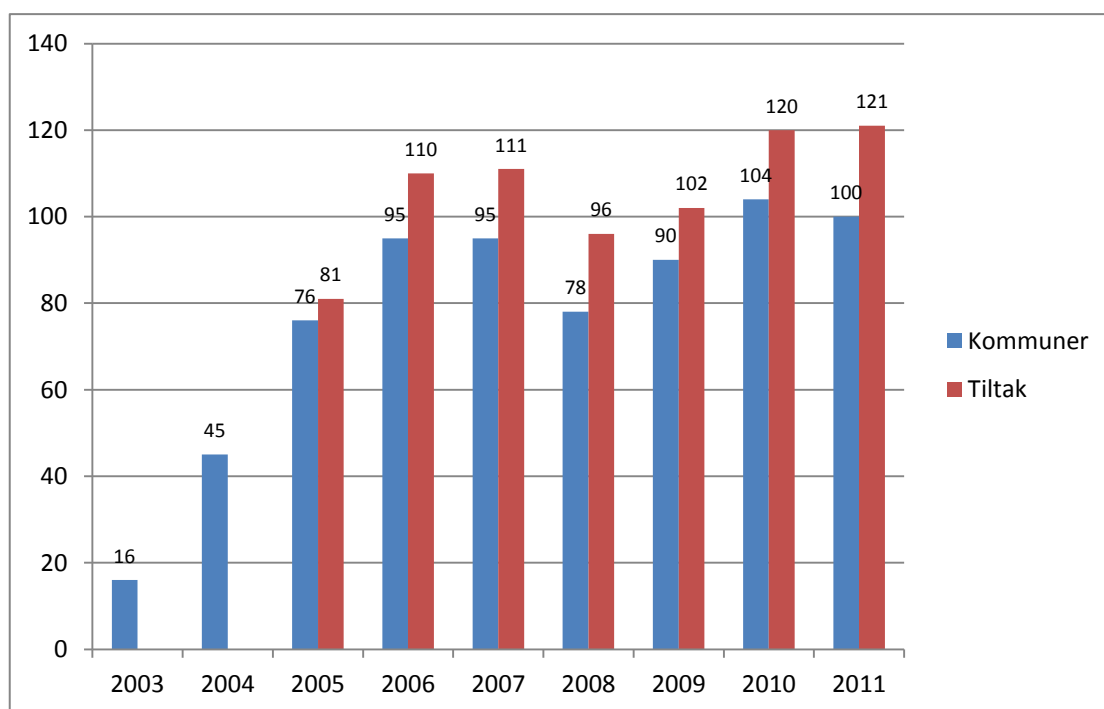
Tabell 1. Svarprosent i 2011

	Kommuner
Kommuner som har fått boligsosiale midler	121
Antall rapporteringer	107
Antall kommuner som har svart på rapporteringen	100
Svarprosent	88

Tiltakene

De boligsosiale midlene er rettet inn mot målgruppen bostedsløse og rusmiddelmisbrukere. AV-dir tildeler tilskudd for ett år av gangen, men kan forlenge tilskuddet for opp til tre år. Tilskuddet skal brukes stillinger i kommunen som skal jobbe med boligsosialt arbeid. Det kan også gis noen begrensede midler til kompetansegivende tiltak. Det er en forutsetning for å få midlene at de stillingene som finansieres av tilskuddsmidlene blir videreført av kommunen etter endt tilskuddsperiode, og at det da blir en del av kommunens ordinære tjenestetilbud.

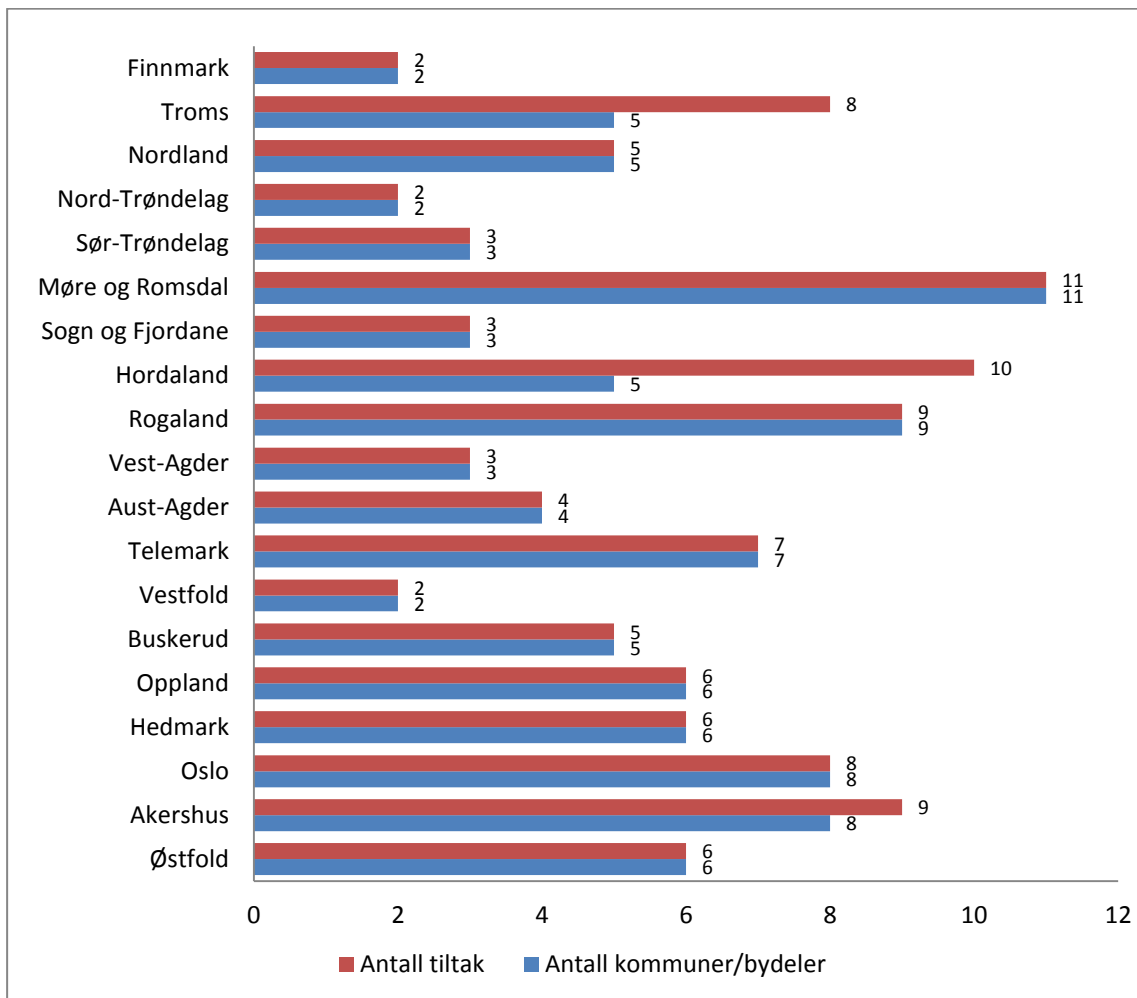
Figur 1. Antall kommuner og tiltak som får tilskudd. Utvikling 2003 – 2011.

Til tross for at noen kommuner kan ha flere tiltak, regnes i all hovedsak en rapportering som et tiltak. I 2011 ga AV-dir. støtte til 121 tiltak. Vi fikk tilbakemelding fra, i alt 107 tiltak, fordelt på 100 kommuner. Siden noen kommuner har unnlatt å rapportere, er ikke dette en rapportering for alle gjennomførte tiltak. Av de 107 rapporterte tiltakene, er det noen kommuner som har rapportert flere tiltak: Oslo (8 tiltak), Bergen (6), Tromsø (3) og to mindre kommuner har sendt flere rapporteringer, Lenvik (2), og Lørenskog (2). Det er derfor avvik i noen fylker mellom antallet tiltak og antallet kommuner/bydeler

som rapporterer tiltak, slik som figur 2 viser. Dette gjelder imidlertid kun et fåtall av fylkene.

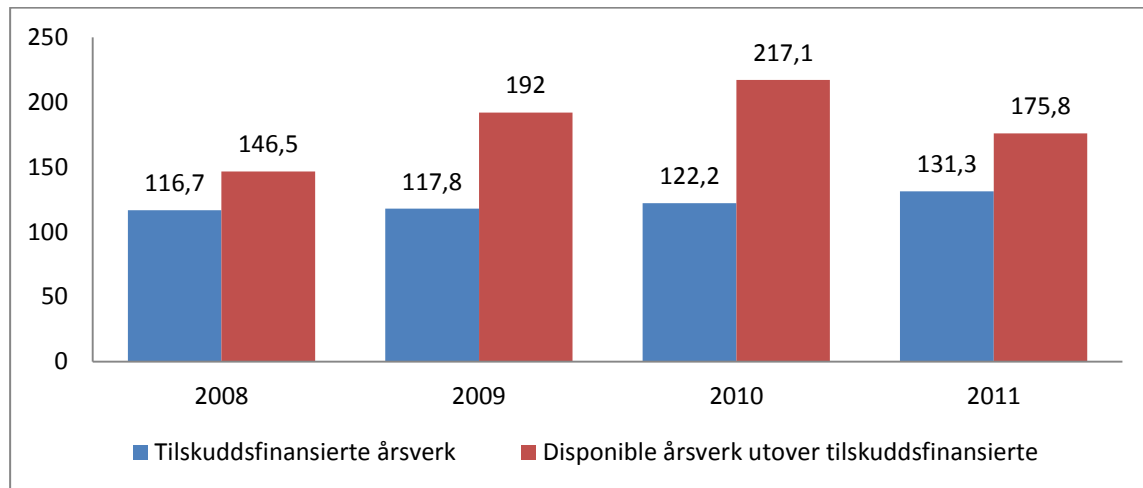
Figur 2. Antall rapporterte tiltak per fylke og kommune

Stillinger

Målet for ordningen har vært å styrke og utvikle de ordinære tjenestene i kommunene slik at de bedre kan ivareta bostedsløse og rusmisbrukeres behov for oppfølging i bolig. Ett av kriteriene for måloppnåelse gitt av ordningen er å bidra til å øke antall årsverk og stillinger i det ordinære tjenestetilbudet. Figur 3 viser utvikling i antall stillinger i perioden 2008 til 2011.

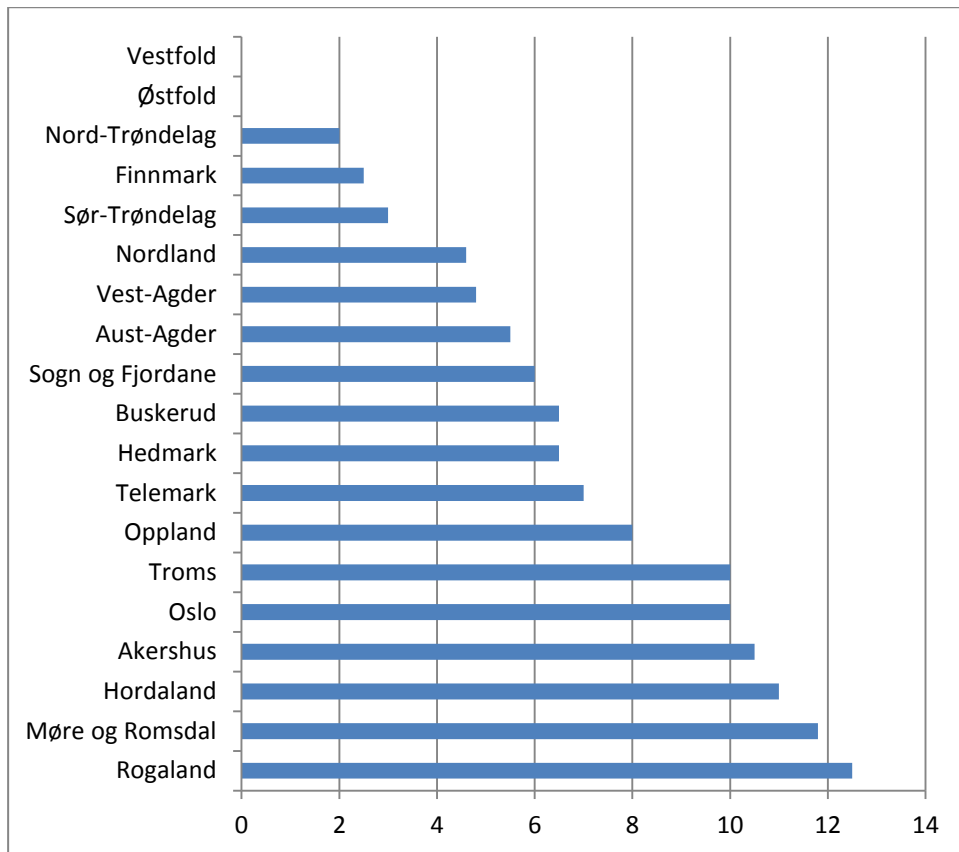
Figur 3. Utvikling i antall stillinger. 2008–2011

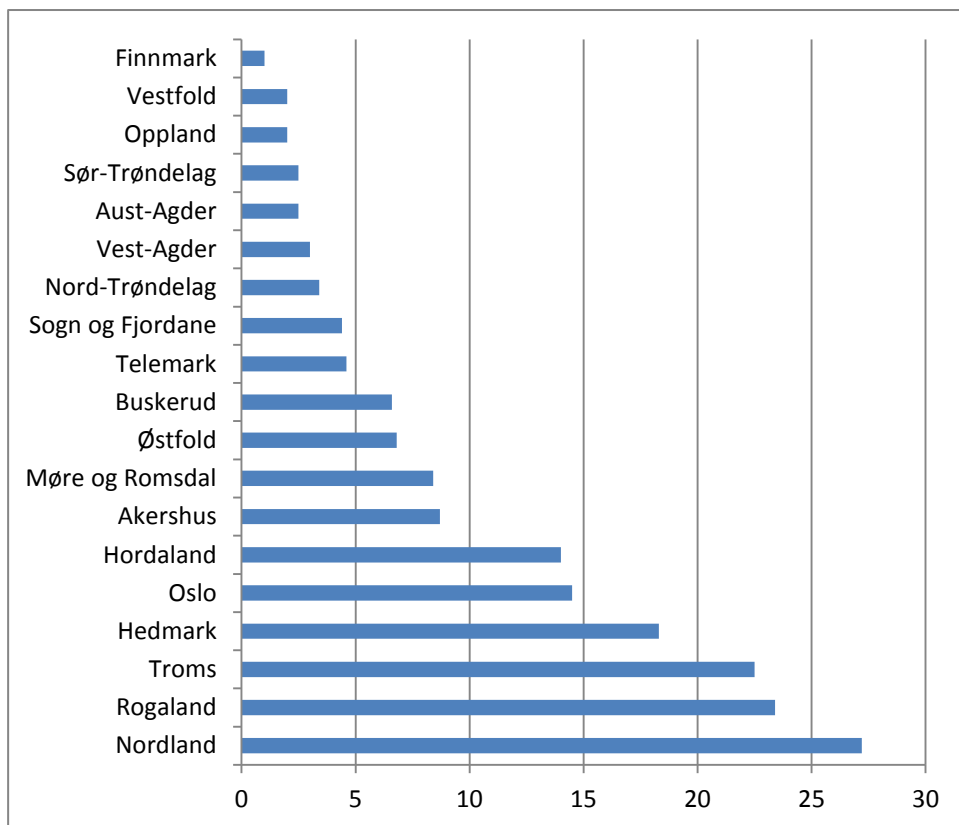
Tilskuddet har finansiert 131 årsverk i de 100 kommunene/bydelene som har rapportert. Grunnen til nedgangen fra tidligere år skyldes mest sannsynlig at 21 kommuner ikke har rapportert for sine tiltak i år. I tillegg til tilskuddsfinansierte årsverk, disponerer de 100 kommunene/bydelene til sammen ytterligere 176 årsverk til oppfølgingstjenester i bolig, finansiert av kommunene.

De neste to figurene, figur 4 og 5 viser en fylkesoversikt over fordelingen av antall årsverk for boligsosialt arbeid, finansiert av tilskuddsmidler (figur 4) og øvrige årsverk (figur 5). Det er fem fylker hvor 10 eller flere stillinger er finansiert gjennom tilskuddsordningen. Dette gjelder Troms, Oslo, Akershus, Hordaland, Møre og Romsdal og Rogaland. De fleste stillingene er midlertid finansiert på annet hold enn gjennom tilskuddsordningen. Troms, Rogaland og Nordland fylker har mer enn 20 årsverk hver til boligsosialt arbeid som ikke er finansiert av tilskuddsmidlene. I den andre enden av skalaen finner vi Finnmark, Vestfold og Oppland som har 2 eller færre årsverk per fylke til boligsosialt arbeid som ikke er finansiert av tilskuddsordningen.

Figur 4. Årsverk finansiert av tilskuddsmidler per fylke 2011

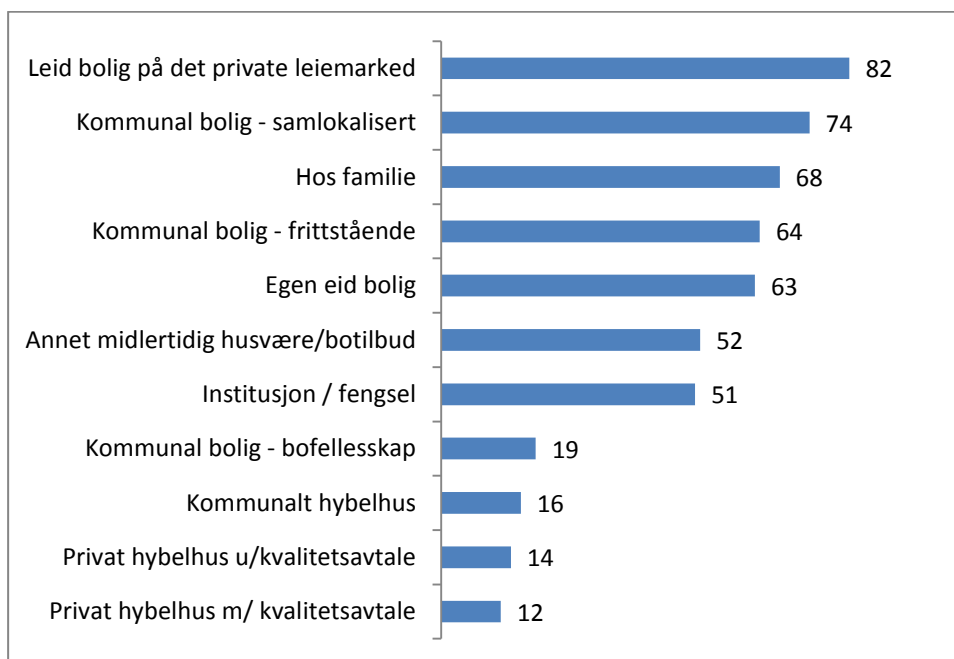
Figur 5. Øvrige årsverk til boligsosialt arbeid for tilskuddets målgruppe, per fylke, 2011

Brukernes boligsituasjon

En viktig del av rapporteringen er å framskaffe en oversikt over boligsituasjonen til de ulike brukerne innenfor målgruppen av bostedsløse og rusmisbrukere. Figur 6 viser antallet kommuner som har det enkelte tiltaket i bruk i sin kommune av tilskuddskommunene for 2011. Av de 100 kommunene som har svart på årets rapportering var det i 82 kommuner brukere som bodde i bolig leid på det private leiemarkedet. Dette var den boligformen som var mest utbredt. I nesten tre fjerdedeler av kommunene var det også brukere som bodde i kommunale, samlokaliserte boliger. De fleste kommunene hadde også brukere som bodde i kommunal frittstående bolig og hos familie. Den minst utbredte boformen i de ulike kommunene var privat hybelhus (uten og med) kvalitetsavtale, som kun fantes i henholdsvis 14 og 12 av de i alt 100 kommunene som deltok i rapporteringen.

Figur 6. Antall kommuner og tiltak med ulike tiltak innrettet mot brukernes boligsituasjon.

Det ble videre rapportert om hvor mange brukere som benyttet de ulike boformene. I tabellen nedenfor gjøres det rede for hvor mange kommuner som hadde den enkelte boformen (kolonne 1)¹, antallet brukere som bor i de ulike boformene (kolonne 2), og hvor mange prosent av antall brukere som bor i de ulike boformene (kolonne 3).

Tabell 2. Antall brukere per boform

	1) Antall kommuner/tiltak	2) Antall brukere	3) Prosent av brukere
Privat hybelhus m/ kvalitetsavtale	12	76	3
Privat hybelhus u/kvalitetsavtale	14	24	1
Kommunalt hybelhus	16	42	1
Kommunal bolig - bofellesskap	19	69	2
Institusjon / fengsel	51	151	5
Annet midlertidig husvære/botilbud	52	249	9
Egen eid bolig	63	243	8
Kommunal bolig - frittstående	64	477	16
Hos familie	68	244	8
Kommunal bolig - samlokalisert	74	535	18
Leid bolig på det private leiemarked	82	810	28
Total		2920	100

Totalt rapporteres det om boformen til 2920 brukere. Den mest vanlige boformen for disse brukerne er leid bolig i det private boligmarkedet. Denne boformen finnes i flertallet av de kommunene som har rapportert. Total rapporteres det om 810 personer som bor i privat leiebolig. Dette utgjør nesten 30 prosent av brukerne. I tillegg er kommunale boliger, både de samlokaliserte og frittstående mye brukte boformer. Disse to kategoriene under ett huser i alt 1012 brukere, noe som utgjør 34 prosent av brukerne.

Det er også verdt å merke seg at flere av brukerne bor i det som vil kunne karakteriseres som et midlertidig husvære. I tillegg til de som oppgir kategorien «midlertidig husvære» inkluderer dette også de som bor i fengsel eller på institusjon. Brukere som bor

¹ Dette er de samme tallene som i figur 6.

hos familie har også potensielt en midlertidig boløsning. Totalt utgjør disse tre kategoriene 644 brukere eller 22 prosent av brukerne. Dette sier noe om hvilken utfordring de enkelte kommunene kommer til å møte i nær fremtid når det gjelder omfanget av bostedsløse når opp imot en fjerdedel av brukerne har det som kan klassifiseres som midlertidige boløsninger.

I rapporteringsskjemaet ble kommunene/bydelene også bedt om å fylle ut dersom de hadde brukere som bodde i andre boformer enn de som var kategorisert på forhånd. Eksempler på slike alternative boformer var: ulike «tilfeldige» overnattingssteder som låve, skur, container, bobil, kjæreste eller venner/bekjente. I tillegg hadde flere kommuner brukere som bodde midlertidig på akutte overnattingssteder som hospits, campinghytte eller hotell. Noen oppga også at de hadde brukere som bodde i avrusningsinstitusjoner, noen hadde også brukere på asylmottak. Det ble også understreket i mange av rapporteringsskjemaene at veldig mange personer har ustabile boforhold og at boligløsningen også endrer seg i løpet av året. Det vil si at denne oversikten ikke gir absolutte tall over bosituasjoner til de enkelte brukere, men den gir allikevel en viss indikasjon over bosituasjon.

Det er også interessant å se på en fylkesoversikt over brukernes bosituasjon. Tabell 2 nedenfor viser først antall brukere i ulike bosituasjoner per fylke og tabell 3 viser antall brukere i ulike bosituasjoner per fylke i prosent. Disse tabellene bekrefter det samme inntrykket som ovenfor, at de fleste brukere bor i enten leid bolig eller i kommunal bolig (samlokalisert eller frittstående). To fylker som utmerker seg som unntak er Aust-Agder og Sør-Trøndelag som har en spesielt høy andel av brukere i egen eid bolig, henholdsvis 55 og 34 prosent. Andre unntak er Vestfold fylke med 61 prosent brukere i kommunalt bofellesskap. I Oslo (21 prosent) og Sogn og Fjordane (17 prosent) er det relativt mange brukere som bor i annet midlertidig husvære.

Tabell 3. Brukernes boligsituasjon per fylke, antall

	Hos fam- ilie	Egen eid boli- g	Leid bolig på det priva- te leie- mar- ked	Kommunal bolig – frittstående	Kom- munal bolig – samlo- kalisert	Kom- m- unal t	Privat hybe- lhus litetsa vtale	Privat hybe- lhus itetsa tale	Kom tidig mu hyb elhu s	An- net mid- ler- bud	Insti- tusjon	Totalt antall per fylke
Østfold	22	5	25	70	38	-	9	-	-	2	1	172
Akershus	57	11	32	22	16	-	-	2	-	4	3	147
Oslo	37	25	260	59	23	-	24	2	20	132	43	625
Hedmark	3	18	36	23	24	4	-	1	3	5	7	124
Oppland	28	6	89	31	9	-	-	2	7	18	10	200
Buskerud	12	10	18	32	19	2	37	-	-	9	17	156
Vestfold	2	1	7	2	10	40	-	-	-	1	3	66
Telemark	6	3	7	56	6	2	-	-	-	-	2	82
Aust-Agder	5	28	9	1	4	-	-	-	4	-	-	51
Vest-Agder	3	2	9	3	10	-	-	-	3	3	6	39
Rogaland	19	8	55	32	47	-	-	1	3	6	10	181
Hordaland	20	18	53	32	95	-	5	4	-	15	18	260
Sogn og Fjordane	6	4	8	5	9	7	-	-	-	8	1	48
Møre og Romsdal	54	14	43	46	95	6	1	5	2	12	18	296
Sør- Trøndelag	15	38	35	7	7	-	-	-	-	9	2	113
Nord- Trøndelag	-	5	6	1	59	-	-	-	-	-	-	71
Nordland	10	10	59	28	12	1	-	7	-	11	5	143
Troms	7	30	58	23	28	7	-	-	-	14	5	172
Finnmark	-	7	1	4	24	-	-	-	-	-	-	36
Totalt antall per boform	306	243	810	477	535	69	76	24	42	249	151	2982

Tabell 4. Brukernes boligsituasjon per fylke, prosent (N= 2982)

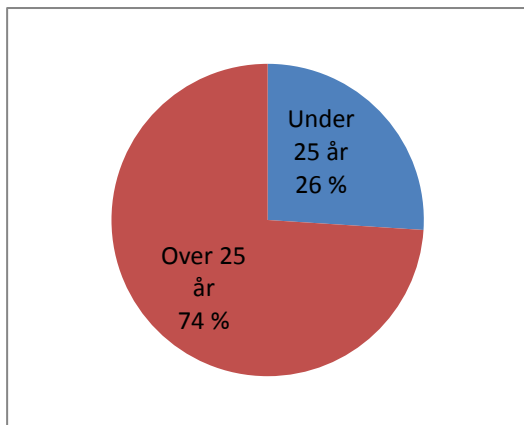
	Hos familie	Egen eid bolig	Leid bolig på det private leiemarked	Kommunal bolig – frittstående	Kommunal bolig – samlokalisert	Kommunalt bofellesskap	Privat hybelhus m/kvalitetsvurdering	Privat hybelhus u/kvalitet	Annet kommunalt hybelhus	Midler til bolig	Institusjon	Total %
Østfold	13	3	15	41	22	0	5	0	0	1	1	100
Akershus	39	7	22	15	11	0	0	1	0	3	2	100
Oslo	6	4	42	9	4	0	4	0	3	21	7	100
Hedmark	2	15	29	19	19	3	0	1	2	4	6	100
Oppland	14	3	45	16	5	0	0	1	4	9	5	100
Buskerud	8	6	12	21	12	1	24	0	0	6	11	100
Vestfold	3	2	11	3	15	61	0	0	0	2	5	100
Telemark	7	4	9	68	7	2	0	0	0	0	2	100
Aust-Agder	10	55	18	2	8	0	0	0	8	0	0	100
Vest-Agder	8	5	23	8	26	0	0	0	8	8	15	100
Rogaland	10	4	30	18	26	0	0	1	2	3	6	100
Hordaland	8	7	20	12	37	0	2	2	0	6	7	100
Sogn og Fjord.	13	8	17	10	19	15	0	0	0	17	2	100
Møre og Roms.	18	5	15	16	32	2	0	2	1	4	6	100
Sør-Trøndelag	13	34	31	6	6	0	0	0	0	8	2	100
Nord-Trøndelag	0	7	8	1	83	0	0	0	0	0	0	100
Nordland	7	7	41	20	8	1	0	5	0	8	3	100
Troms	4	17	34	13	16	4	0	0	0	8	3	100
Finnmark	0	19	3	11	67	0	0	0	0	0	0	100

Det ble også spurt om hvor mange brukere som vurderes å ha egnet bolig. En egnet bolig er definert som en bolig som tilfredsstiller den enkeltes gitte behov. Av de 2920 brukerne det ble rapportert om er det 1865, eller 64 prosent, som vurderes å ha en egnet bolig. Det vil si at om lag en tredjedel av brukerne vurderes å ikke ha en bolig tilpasset sine behov, noe som vitner om at det er betydelige utfordringer knyttet ikke bare til å skaffe brukerne boliger, men også til å finne boliger som er tilpasset brukernes behov.

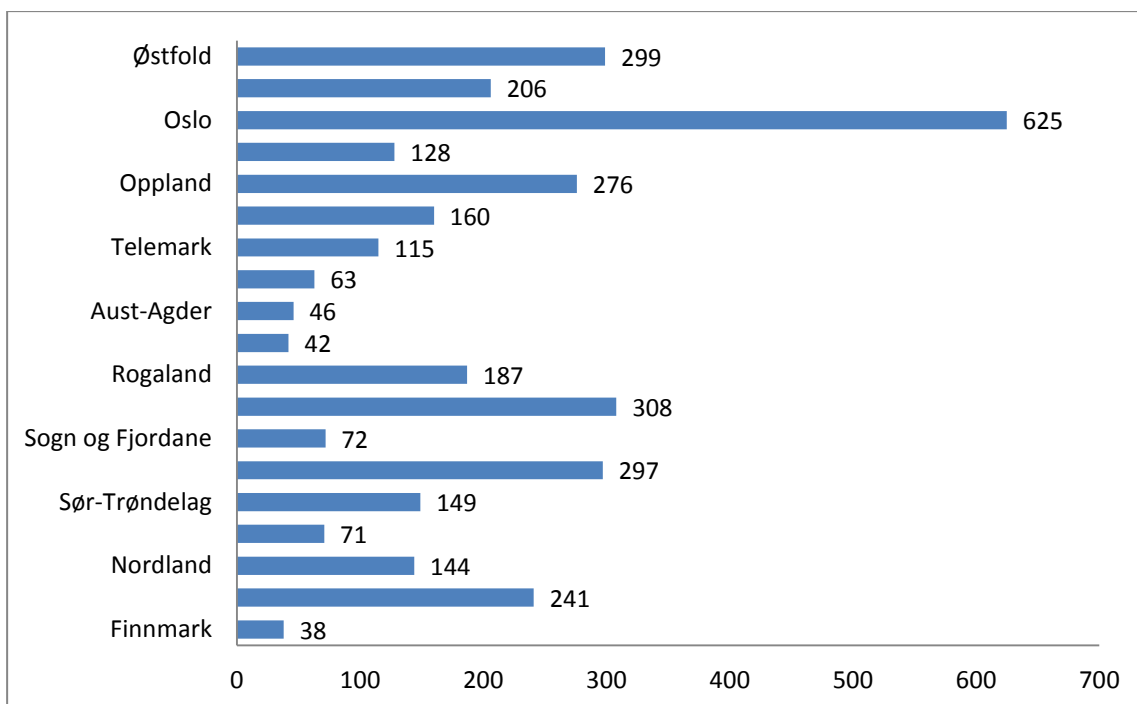
Iverksatte tiltak – statlige tilskuddsmidler

Det rapporteres at totalt 3467 brukere har mottatt bistand i 2011 som følge av de statlige tilskuddsmidlene til styrking og utvikling av oppfølgingstjenester tilknyttet bolig. Dette tallet avviker fra det antallet brukere kommunene har rapportert om i ulike boformer som var 2982 brukere. Det er ikke fullt ut mulig basert på rapporteringen å finne ut hva denne differansen på 485 skyldes. Det anslaget av brukere som gir høyest antall stammer fra spørsmålet om de viktigste områdene det er gitt bistand til, og hvor mange brukere som mottok slik bistand. Det noe lavere anslaget av antall brukere stammer fra spørsmålet om hvor mange brukere som bor i ulike boformer. Det er antagelig mulig at samme bruker kan ha mottatt mer enn en form for bistand, slik at anslaget om knappe 3000 brukere antageligvis gir et riktigere inntrykk av antallet unike brukere, mens anslaget på omkring 3500 angir mer type av brukerkontakt. Med utgangspunkt i dette målet så var anslagsvis 902 personer under 25 år, dette utgjør 26 prosent av brukergruppen, noe som er den samme aldersfordelingen som har vært de to foregående årene. Det er imidlertid en variasjon på landsbasis i hvor mange brukere som er i kategorien under 25 år. Fylkene Østfold, Oppland, Buskerud, Rogaland, og Møre og Romsdal har alle 37 prosent eller mer av brukere under 25 år. Lavest andel av unge brukere finnes i Nord-Trøndelag med 6 prosent og Troms med 7 prosent under 25 år. I Oslo er 21 prosent av brukeren under 25 år (se figur 9).

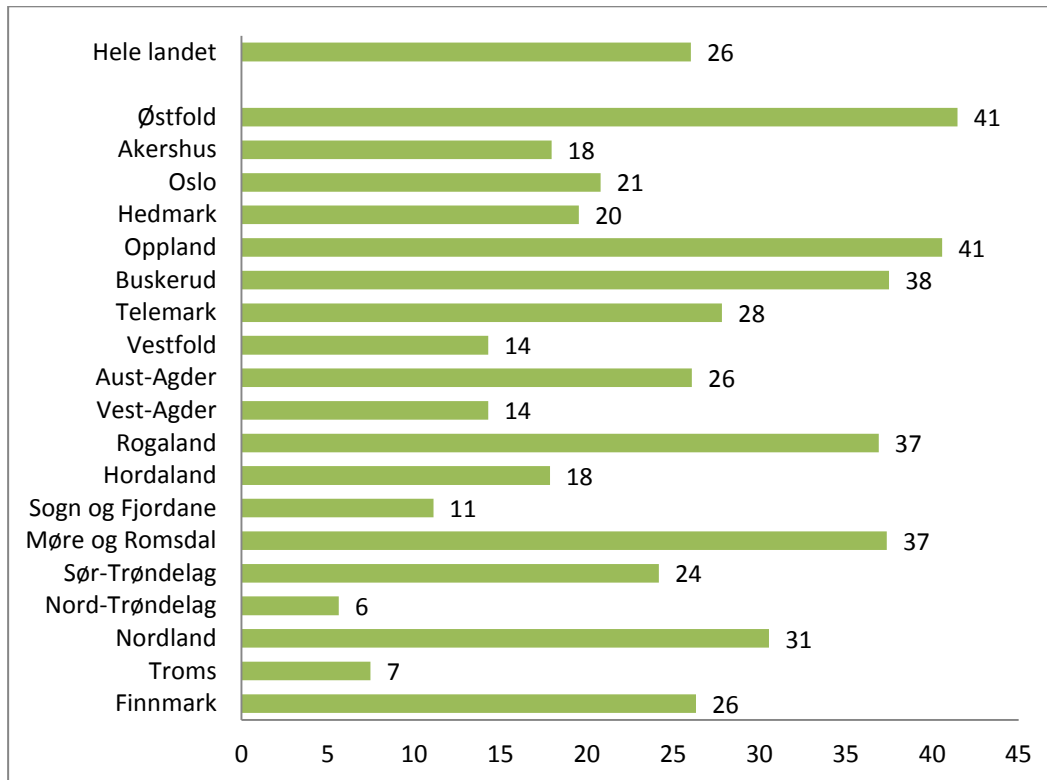
Figur 7. Andel brukere over og under 25 år. Prosent

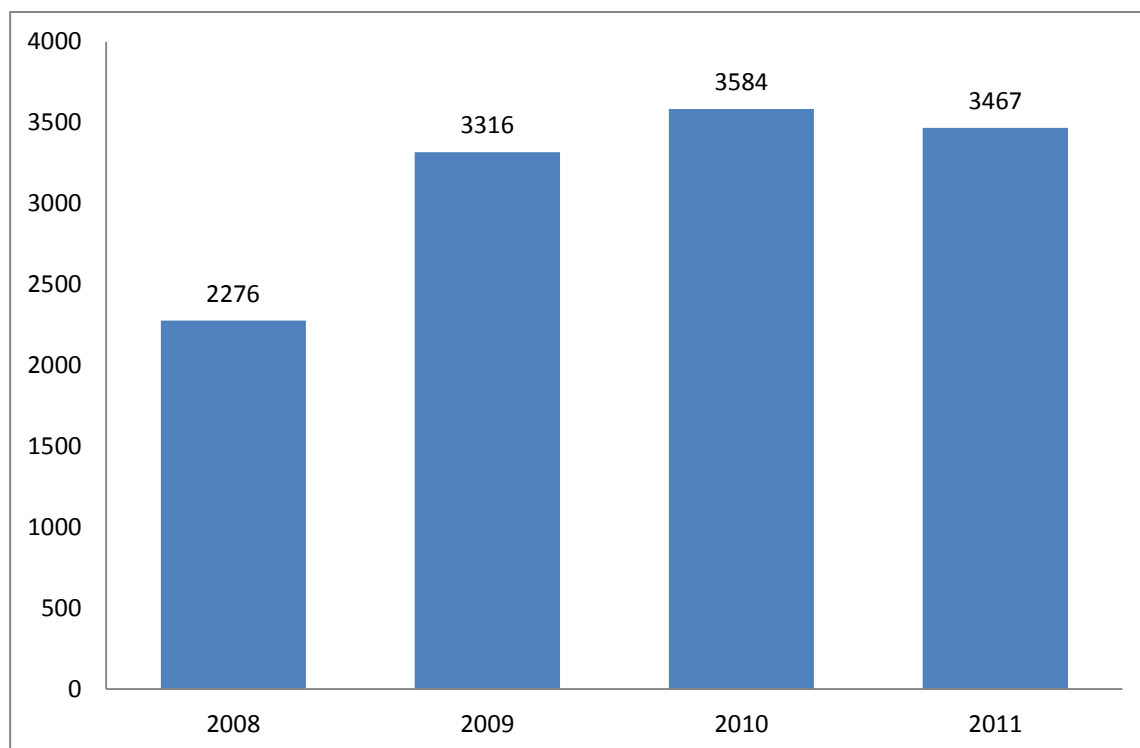
Figur 8. Antall brukere per fylke (N=3467)

Figur 9. Antall brukere under 25 år. Prosent.

Figur 10. Antall personer som har mottatt bistand, 2007–2011

Det har vært en liten nedgang i antallet personer som har mottatt bistand fra 2010 (3584 brukere) til 2011 (3467 brukere). Denne nedgangen kan skyldes at ikke alle kommunene har rapportert om bruken av tiltaksmidlene for 2011. De siste tre årene har antallet brukere vært relativt stabilt og ikke svingt så mye fra år til år. Unntaket i fireårsperioden siden 2008 er at det første året ble det rapportert om et vesentlig lavere antall brukere, 2276 brukere.

Det er noe usikkerhet knyttet til disse tallene. Som sagt kan noe av variasjonen antageligvis forklare med manglende rapporteringer fra enkeltkommuner. I tillegg kan rapporteringspraksisen variere noe fra kommune til kommune. Nedenfor er det tabeller som viser oversikt over antallet brukere per fylke (tabell 4) og antallet brukere per fylke under 25 år i prosent (tabell 5).

Iverksatte tiltak – definisjoner

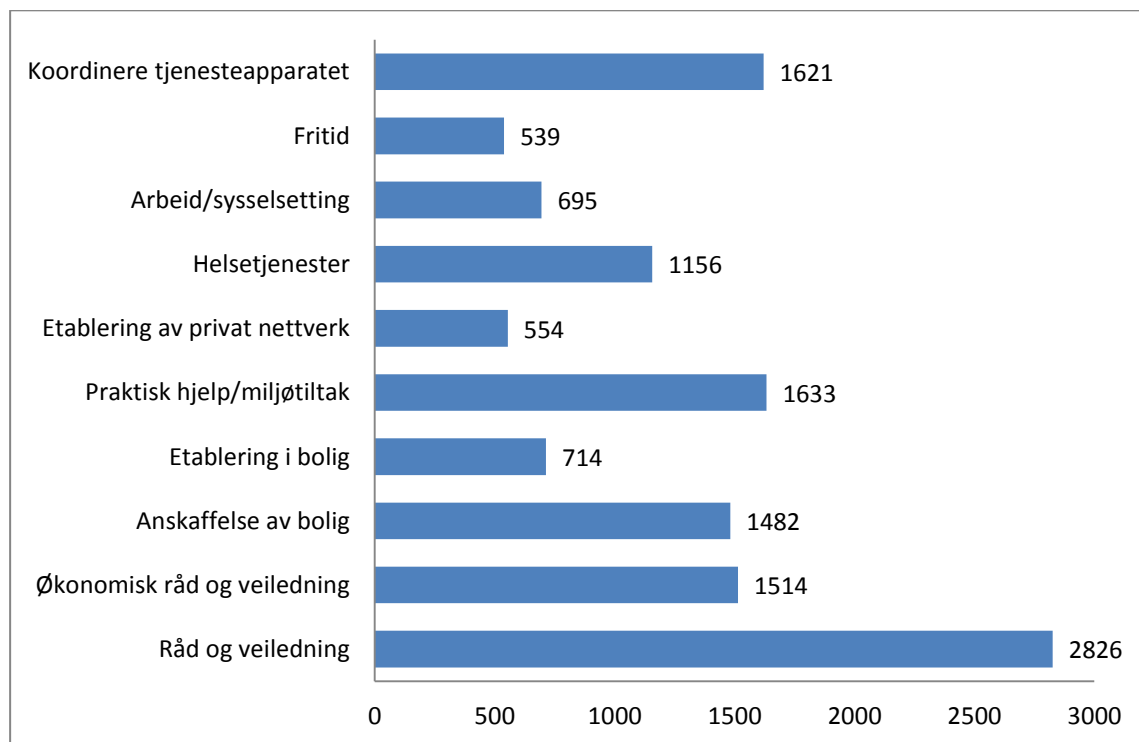
Det gis en rekke ulike former for tiltak i forbindelse med tilskuddene. I rapporterings-skjemaet har AV-dir laget i alt ti ulike kategorier som klassifiserer de viktigste områdene

tiltakene kan dekke (se figur 9). For fem av kategoriene ble det gitt en definisjon for hva som skulle klassifiseres som en del av et bestemt tiltak:

- *Økonomisk råd og veiledning*: gjennomgang av økonomi, budsjett, rutiner for betalingsforpliktelse mm.
- *Anskaffelse av bolig*: på det private/kommunale leiemarkedet, støttespiller i møte med ulike instanser mm.
- *Etablering i bolig*: praktisk hjelp/veiledning i forbindelse med innflytting mm..
- *Praktisk hjelp/miljøtiltak knyttet til det å bo*: praktisk hjelp utført av personell alene og/eller sammen med bruker, tiltak i opplæringsøyemed eller andre tiltak som legger til rette for at brukeren skal bli boende i sin bolig mm.
- *Helsetjenester*: etablere kontakt og/eller følge til helserelaterte tjenester mm.

Figur 11 viser hvor mange brukere som har mottatt det enkelte bistandstilbudet. Samme bruker kan ha mottatt flere ulike former for bistand. Det mest vanlige tiltaket er generelle råd og veiledning (2826 brukere). Det er ikke spesifisert i rapporteringsskjemaene hva rådene innebærer. Videre følger praktisk hjelp og miljøtiltak, koordinering av tjenesteapparatet, økonomisk råd og veiledning og anskaffelse av egen bolig med alle omkring 1500 brukere per år.

Figur 11. Antall personer per bistandsområde

Tabell 5. Bistandstype, antall brukere og antall kommuner som yter bistandstypen

	(1) Antall kom- muner/ tiltak	(2) Antall brukere	(3) Prosent av brukere
Råd og veiledning	96	2826	82
Økonomisk råd og veiledning	97	1514	44
Anskaffelse av bolig	89	1482	43
Etablering i bolig	90	714	21
Praktisk hjelp/miljøtiltak	91	1633	47
Etablering av privat nettverk	62	554	16
Helsetjenester	95	1156	33
Arbeid/sysselsetting	85	695	20
Fritid	68	539	16
Koordinere tjenesteapparat	92	1621	47

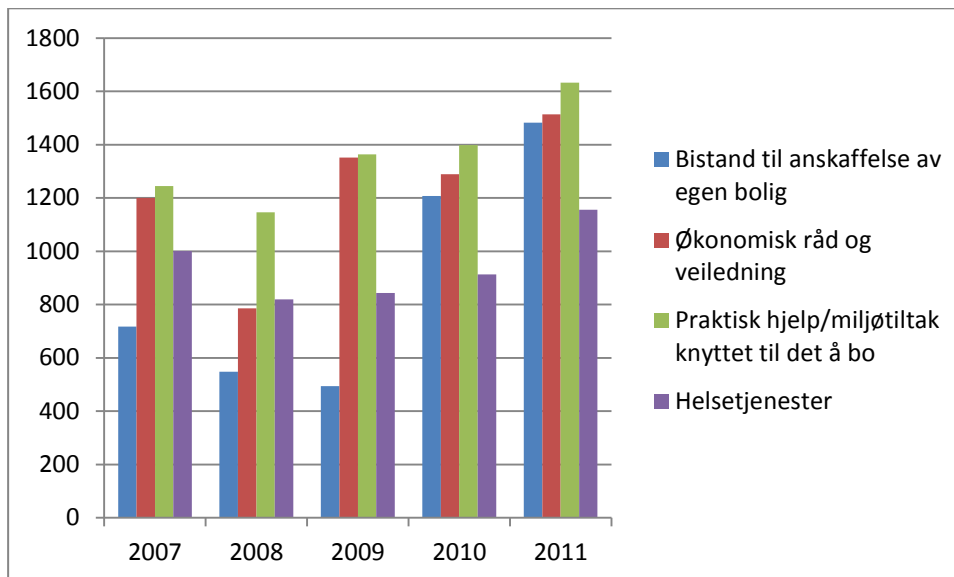
Tabell 5 viser antall kommuner som rapporterer om ulike former for tiltak i 2011, antallet brukere per enkelttiltak og hvor stor prosentandel av alle brukere disse utgjør (N=3467). Prosentkolonnen med antall brukere summerer til et høyere tall enn 100 prosent fordi flere av brukerne mottar flere typer tiltak.

Vi ser av tabellen at den vanligste formen for tjenester som er gitt i 2011 er råd og veiledning, 82 prosent av brukerne har mottatt dette. Råd og veiledning til brukerne utøves i 96 av de 100 kommunene/bydelene som har rapportert. I alt 44 prosent av brukerne har også mottatt økonomisk råd og veiledning. De minst brukte tiltakene er hjelp til etablering av privat nettverk for bruker og organisering av fritid for bruker, 16 prosent av brukerne mottok disse formene for tjenester.

Type tjenester – utvikling 2007 – 2011

Selve rapporteringsskjemaet har endret seg noe over tid og det er derfor ikke mulig å gjøre en komplett sammenligning når det gjelder alle typer av tjenester og tiltak som ytes av kommunene. I figur 10 nedenfor vises utviklingen i antall brukere siden 2007 i forhold til noen viktige typer av tjenester. Vi ser her på antall brukere som har fått mottatt følgende tjenester: «bistand til anskaffelse av egen bolig», «økonomisk råd og veiledning», «praktisk hjelp/miljøtiltak knyttet til det å bo» og «helsetjenester».

Figur 12. Antall brukere per tiltak/tjeneste, utvikling 2007 – 2011

Det har vært en økning i alle tiltakstypene siden 2007, men rangeringen av dem har endret seg over tid. «Praktisk hjelp/miljøtiltak knyttet til det å bo» og «økonomisk råd og veiledning» har hele tiden vært de tiltakene med fleste brukere av de fire tiltakene som sammenlignes her. Når det gjelder bistand til anskaffelse av egen bolig hadde dette tiltaket en fallende utvikling i perioden 2007-09 med omkring 500 brukere i 2009, men de siste to årene har det vært en kraftig økning i antallet brukere som har mottatt denne formen for bistand, og i 2011 fikk nesten 1500 brukere tjenesten «bistand til anskaffelse av egen bolig». Dette vitner om at kommunene har prioritert dette tiltaket sterkere de siste åra. Antallet som mottar helsetjenester har ligget relativt stabilt i perioden, men har hatt en økning i perioden sett som helhet. I 2011 mottok 1156 brukere bistand i form av helsetjenester.

Hvor brukerne bodde ved tiltakets oppstart

Kommunene og bydelene ble også bedt om å rapportere hvor brukerne bodde ved tiltakets oppstart. Det ble spurt om noen av brukerne bodde i en av fire mulig kategorier av bolig: midlertidig bolig, fengsel, institusjon eller vurdert som bostedsløs.

Tabell 6. Brukernes bosituasjon ved tiltakets oppstart

	(1)	(2)	(3)
	Kommuner/ tiltak	Antall Brukere	Prosent av brukere
Midlertidig bolig	65	400	30
Fengsel	52	189	14
Institusjon	59	150	11
Vurdert som bostedsløs	74	613	45
Totalt		1352	100

Tabell 5 viser brukernes bosituasjon ved tiltakets oppstart. I kolonne (1) vises antallet kommuner som oppgir at de hadde brukere i denne boformen ved tiltakets oppstart. Kolonne (2) viser hvor mange brukere som hadde denne boformen før tiltaket startet og kolonne (3) hvor stor prosentandel av antall brukere som hadde denne boformen før tiltaket startet.

Det rapporteres samlet om tidligere bosituasjon for 1352 brukere. Vi ser av tabell 5 at de aller fleste brukerne blir vurdert som bostedsløse før tiltaket. Dette gjelder 45 prosent av brukerne. Videre kommer 30 prosent fra midlertidig bolig, 14 prosent fra fengsel og 11 prosent av brukerne fra institusjon før tiltakenes oppstart. I 74 av de 109 kommunene eller bydelene som svarte på rapporteringen var det personer som ble vurdert som bostedsløse før oppstart av tiltak, dette utgjør omlag totredjedeler av alle kommunene.

Samarbeid

En viktig del av det boligsosiale arbeidet i kommunene er å samarbeide med andre instanser og etater for å oppnå resultater i forhold til målgruppen. I rapporteringen ble kontaktpersonene i kommunene/bydelene bedt om å liste opp de tre viktigste samarbeidspartnerne de hadde.

Det var et visst sprik i forhold til hvilke tre instanser som ble regnet som de viktigste samarbeidspartnerne. Siden det ikke ble gitt på forhånd definerte kategorier på dette spørsmålet er det vanskelig å tallfeste disse. De instansene som hyppigst ble nevnt som samarbeidspartnere var:

- NAV/sosialtjenesten
- Bolig og eiendomsavdelinger
- Rus- og psykiatritjenester (inkludert LAR)
- Distriktpsikiatrisk poliklinikk (DPS)
- Fastlege / hjemmesykepleie / helsetjenester
- Barnevern
- Bedrifter/næringsliv

I tillegg svarte kommunene spesifikt på om de hadde etablert samarbeid med kriminalomsorgen, helseforetak/DPS og barnevern. Flest kommuner hadde samarbeid med Helseforetak /DPS (77 prosent), 62 prosent hadde etablert samarbeid med barnevernet og om lag halvparten av kommunene (48 prosent) hadde samarbeid med kriminalomsorgen.

Det ble også gitt anledning til å kommentere ytterligere i forhold til samarbeid. Det varierer i hvilken grad personen som fyller ut skjema velger å legge inn kommentarer. Her ble det kommentert at i mange tilfeller var ikke samarbeidet mellom de ulike instansene formalisert, noen syntes det fungerte godt, andre ønsket mer formaliserte avtaler. Det ble også nevnt av enkelte at de hadde godt samarbeid også med kommunens ledelse. Flere trekker fram samarbeidet med kriminalomsorgen som viktig. Flere kommuner som ikke har slikt samarbeid allerede trekker fram at det er ønskelig å ha samarbeid med kriminalomsorgen.

Måloppnåelse

Hovedmålsetningen for tilskuddsmidlene er å styrke og utvikle tjenestetilbudet i kommunene slik at man blir bedre i stand til å ivareta personer med behov for oppfølging i bolig. Målgruppen for tiltakene er bostedsløse og rusmiddelmissbrukere. Viktige innsatsområder for 2011 ble satt til å være:

- å redusere bruken av midlertidige botilbud
- å legge til rette for et helhetlig boligsosialt tilbud lokalt
- å yte tiltak overfor ungdom og yngre voksne i etableringsfasen

Den viktigste bruken av midlene er å bemanne stillinger til å utøve dette arbeidet lokalt i kommunen. Det er viktig at arbeidet legger vekt på vedtak på tjenestene, brukermedvirkning og bruk av individuell plan. Tiltakene skal forankres i kommunens planarbeid og inngå som en del av kommunens ordinære organisering og tjenestetilbud. Kommunene må jobbe i henhold til den nasjonale strategien for å forebygge og bekjempe bostedsløshet. Det skal jobbes for å utarbeide gode boligløsninger, og det skal også legges et grunnlag for sosial deltagelse og aktivitet, og arbeidsrettede tiltak blant målgruppen. Kommunene oppfordres til å utvikle samarbeid med frivillige organisasjoner og andre aktuelle samarbeidspartnere.

Etter at tiltaksperioden er over er det et krav om at kommunene viderefører stilling(er) opprettet til boligsosialt arbeid. Det er videre viktig at kommunene viderefører det tilbudet om boligsosialt arbeid som har blitt etablert i kommunen og lar dette inngå i det ordinære, kommunale tjenestetilbudet.

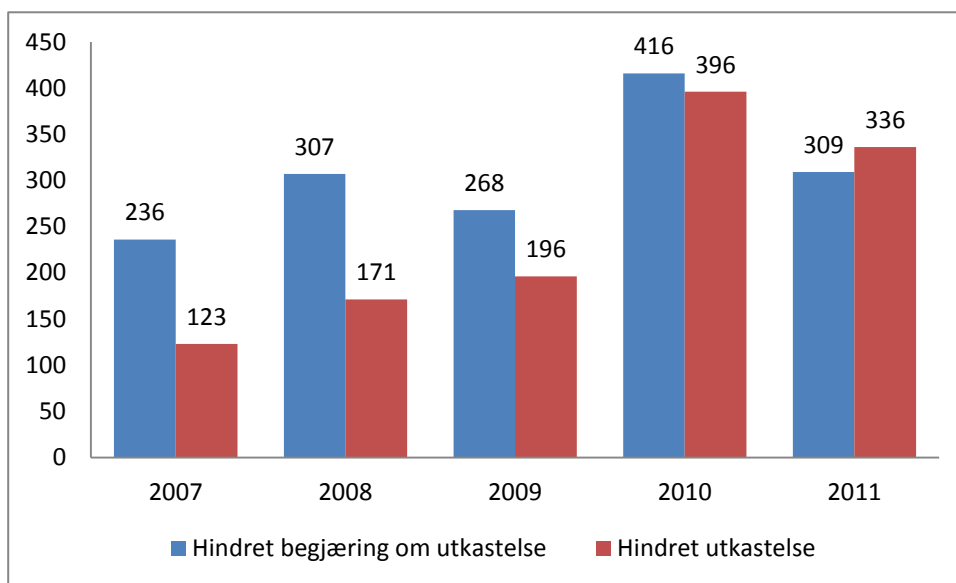
Begjæring om utkastelse og utkastelse

De enkelte kommunene og bydelene rapporterer om antallet begjæringer om utkastelse og antallet utkastelser som er forhindret ved tiltakene. Tallene baseres på anslag gjort av den enkelte kommune og bydel.

Det fremgår av rapporteringen for tilskudd til boligsosialt arbeid at 63 prosent av kommunene/bydelene mener tjenestetilbudet har hindret begjæring om utkastelse. Totalt ble det rapportert om at 309 begjæringer om utkastelse ble hindret gjennom tjenestetilbudet. Videre ble det rapportert at 68 prosent av kommunene/bydelene mener tjenestetilbudet har hindret utkastelse, dette betyr at 336 utkastelser ble hindret som følge av tiltakene.

Også på dette området kan det i mange tilfeller være vanskelig å tallfeste nøyaktige tilfeller. Tallene over antall begjæringer om utkastelser og utkastelser som er forhindret bygger i stor grad på mer eller mindre grove anslag. En del av det forebyggende arbeidet det rapporteres om dreier om hjelp til betaling av husleie via ulike løsninger, gjerne i samarbeid med NAV. Det kan derfor være grunn til å anta at de boligsosiale midlene indirekte har hindret flere begjæringer om utkastelse og utkastelser enn det som faktisk rapporteres om her.

Figur 13. Begjæring om utkastelse og utkastelse. Utvikling i antall brukere 2007–2011

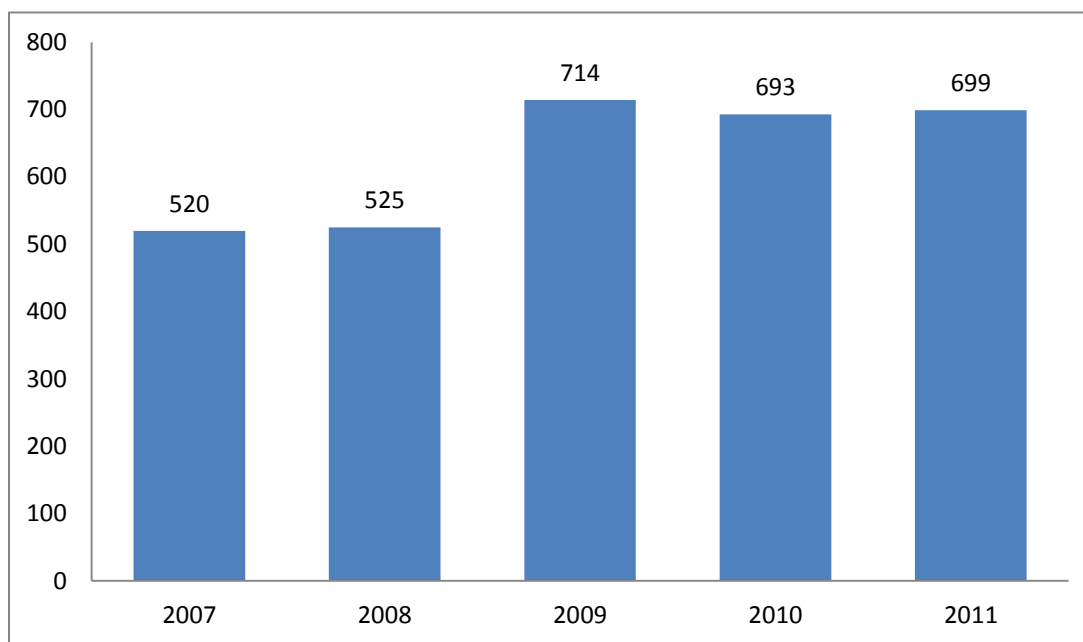

De to siste årene har det vært rapportert om en sterk økning i antallet utkastelser som er forhindret på grunn av tiltaksmidlene. Fra om lag 200 forhindrede utkastelser årlig i 2009 rapporteres det om over 330 forhindrede utkastelser i 2011.

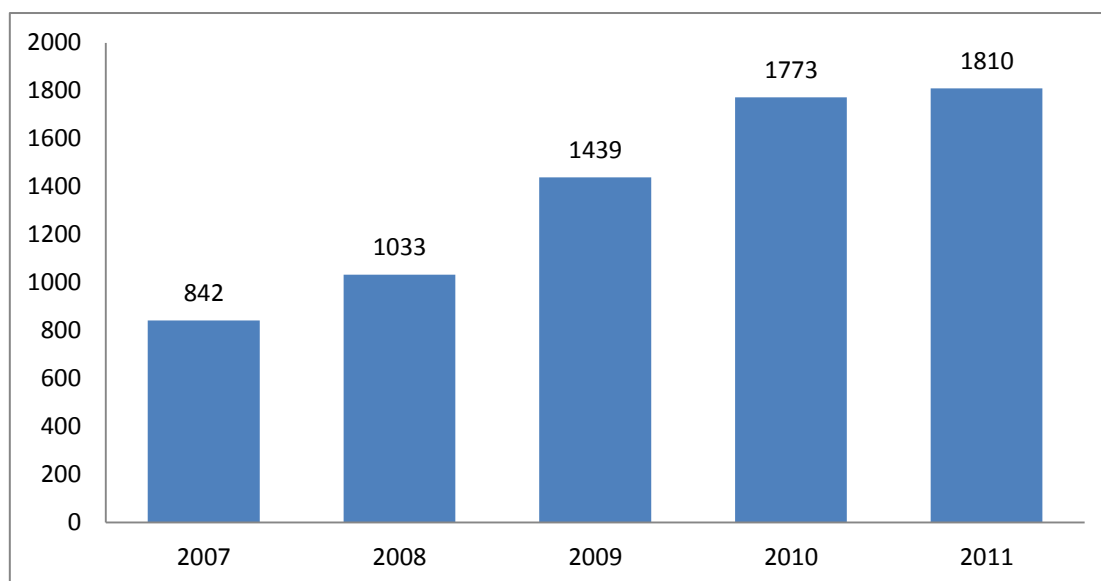
Brukernes rettigheter og rettssikkerhet

I arbeidet med styrking av tjenester i bolig for bostedsløse utvikling og bruk av individuell plan som virkemiddel vært sterkt vektlagt. Figur 13 viser utviklingen i antallet brukere med individuell plan siden 2007. Totalt sett har flere brukere individuell plan nå enn tidligere. I 2011 rapporteres det samlet om nesten 700 brukere med individuell plan, dette utgjør om lag 20 prosent av brukerne. Men siden antallet brukere har økt i samme tidsrom har ikke andelen med individuell plan økt. Til sammenligning hadde i 2007, 520 brukere individuell plan, det utgjorde 21 prosent av brukerne. Andelen for de andre årene er også på drøye 20 prosent. Så til tross for at antallet brukere med individuell plan er betydelig høyere i 2011 enn i de tidligere årene er altså andelen relativt stabil.

Figur 14. Antall brukere med individuell plan. Utvikling 2007 – 2011

Figur 15. Antall brukere med vedtak på tjenester. Utvikling 2007 – 2011

Av figur 15 ser vi at det har vært en betydelig økning av antallet brukere med vedtak på de tjenestene de mottar. I 2007 var andelen av det totale antallet brukere med vedtak 34 prosent, i 2008 var det 45 prosent og i 2009 var det 43 prosent. I 2011 var den på 52 prosent, regnet ut fra et totalt antall brukere som har mottatt bistand på 3467 brukere. Så selv om det har vært en generell økning i antall brukere med vedtak på tjenestene, så kan det tyde på at kun omkring halvparten av brukere kommunene forholder seg til faktisk har vedtak på tjenester.

Brukernes deltakelse i arbeid og aktivitet

I rapporteringen ble det også kartlagt aktivitetene til brukerne. To ulike områder ble kartlagt. For det første ble det spurt om den økonomiske statusen til brukeren, det vil si om brukerne var i arbeid, under utdanning eller mottok uførepensjon. For det andre ble det kartlagt om brukerne deltok i fritidsaktiviteter og eventuelt hvilke aktiviteter de deltok i.

Brukernes økonomiske status

I 80 % av kommunene og bydelene rapporterer at noen av brukerne av tjenestene mottar uførepensjon. Samlet rapporteres det om 486 enkeltbrukere som mottar uførepensjon

Tabell 7. Brukernes deltagelse i ulike typer arbeid og aktiviseringstiltak

	1) Kommuner/ tiltak	2) Antall brukere	3) Prosent av brukere
Ordinært arbeid	46	244	13
Kvalifiseringsprogram	57	212	12
Arbeid med tilskudd fra NAV	41	100	5
Arbeidsavklaringspenger fra NAV	94	729	40
Annen form for arbeidsrettet aktivisering	64	250	14
Annet	41	300	16
Totalt		1835	100

Det er mest vanlig at brukerne mottar arbeidsavklaringspenger (AAP) fra NAV. Dette gjelder 40 prosent av brukerne. I alt 94 av de 109 kommunene/bydelene hadde brukere som mottok AAP. For de andre kategoriene varierte antallet brukere mellom 12 og 16 prosent. Det var kun 13 prosent av brukerne som var i ordinært arbeid.

Total sett var det 665 personer som mottok uførepensjon. 82 prosent av kommunene/bydelene rapporterte de hadde enkeltbrukere som mottok uførepensjon.

Det ble rapportert at totalt 119 brukere var under utdanning. Det var totalt 50 prosent av tilskuddskommunene som hadde brukere under utdanning.

Brukernes fritidsaktiviteter

Kommunene rapporterte hvorvidt de hadde brukere som deltok i fritidsaktiviteter. I tillegg ble de bedt om å fylle inn en åpen beskrivelse av hva slags aktivitet brukerne deltok i. I 83 av kommunene/bydelene var det brukere som deltok i fritidsaktiviteter, det ble totalt rapportert om 533 enkeltdeltagere som hadde slikt tilbud.

Det er et stort spenn i hva som regnes som organiserte aktiviteter i rapporteringene. Det framgår ikke av rapporteringen hvor omfattende eller jevnlig aktivitetene blir gjennomført. Noen er gjerne gjennomført ofte mens andre er gjerne enten sesongavhengig

eller enkelthendelser. Grovt sett var det to typer av aktiviteter det ble rapportert om, enten fysiske aktiviteter eller sosiale aktiviteter. Eksempler på det første var bruk av treningssenter, ski, fotball, bowling, turgåing, fisketurer og yoga. Det var ulike typer av sosiale aktiviteter. For det første var det organisering av sosiale møteplasser (kafe, samtalegrupper eller bingo), for det andre var det deltagelse i organisasjonsarbeid (4H, politiske møter), for det tredje var det ulike former for kurs som et mer jevnlig tilbud (datakurs, musikk og kulturskoler, malekurs, mekking) for det fjerde var det enkeltstående opplevelser (kino, teater, besøk på gårdsbruk eller matlaging), for det femte var det snakk om mer ordinære tilrettelagte tilbud som bruk av støttekontakt eller deltagelse på dagsenter.

Metodiske tilnærminger benyttet i oppfølgingen av brukere av tjenester for bostedsløse

I rapporteringen for 2011 ble kontaktpersonene i de ulike kommunene bedt om å beskrive hvilke metodiske tilnærminger som har blitt benyttet i arbeidet med oppfølgingen av brukerne. Dette ble stilt som et åpent spørsmål. Basert på svarene har Fafo kategorisert disse inn i fem ulike prinsipper som har vært sentrale i måten kommunene og bydelene har jobbet med å følge opp brukerne sine. Disse faktorene kan regnes som viktige i forhold til det å lykkes med boligsosialt arbeid i kommunene. Det har ikke blitt kartlagt hvor utbredt disse er.

- *Tilgjengelighet for brukeren.* Tilgjengelighet inkluderer en fast oppfølging og forutsigbarhet i forhold til brukerne. Dette krever en oppsøkende virksomhet og en strek grad av individuell oppfølging. Det er viktig med hyppig kontakt i form av hjemmebesøk. Flere nevner det som viktig for å lykkes med boligsosialt arbeid at man er til stede når brukerne trenger det, noe som også kan inkludere å være tilgjengelig på kvelds og nattestid.
- *Brukermotivasjon og kompetanse.* Det var viktig for mange kommuner å hjelpe brukere til å få bedre motivasjon i forhold til å forbedre egen bo- og livssituasjon. For å oppnå dette var det viktig å opprette tillit og gode relasjoner til bruker, motivere brukerne og gi dem selvbestemmelse og kompetanse til å styre eget liv. I dette arbeidet ble det blant annet benyttet ulike kognitive teknikker og samtale teknikker, både individuelt og i gruppe. Flere av kommunene nevnte at de benyttet ulike tilnærminger som for eksempel LØFT (Løysingsfokusert Tilnærming), OOMT (Oppgave Orientert Mestrings Tilnærming) og MI (Motiverende Intervju).
- *Koordinering av tjenester.* Det var viktig for mange kommuner å bli bedre i å samordne sine tjenester til målgruppa for boligsosiale midler. Dette arbeidet bestod blant annet i å samordne tjenester på tvers av etater som NAV, fastlege, politir og psykiatrifaglig personale. I tillegg ble det foretatt arbeid for å bedre organiseringen av den praktiske bistanden til bruker. Dette inkluderte blant annet å opprette rutiner for vasking, medisinhåndtering og brukernes transportbehov. Et viktig ledd i arbeidet med å koordinere tjenester var å gjøre grundige kartlegginger av behovene til brukerne.
- *Råd og veiledning til bruker.* En annen viktig element i den metodiske tilnærmingen for denne målgruppa var råd og veiledning. Dette inkluderte for eksempel å gi

informasjon om rettigheter og muligheter for den enkelte samt gjeldsrådgivning og budsjettåndtering. Andre nevnte at de drev et generelt råd og veiledningsarbeid, noen gjorde også dette i grupper. Noen kommuner trakk også fram at de forsøkte å drive et mer pro-aktivt råd og veiledningsarbeid som blant annet rettet seg mot personer som satt i fengsel, men som nærmet seg slutten på soningsoppholdet og som ikke hadde bolig. Tidligere brukere ble blant annet brukt på slike informasjons og motivasjonsmøter. I tillegg inngikk råd og veiledning som en del av oppfølgingen og kompetanseutviklingen av medarbeiderne.

Utfordringer knyttet til arbeidet med styrking og utvikling av tjenester for bostedsløse

Til slutt i rapporteringsskjemaet ble kontaktpersonene i de enkelte kommuner og bydel-er bedt om å beskrive hva de så på som den eller de viktigste utfordringene knyttet til de tiltakene de tilbyr i form av boligsosialt arbeid. Det var særlig tre forhold som ble pekt på og dette gjaldt utfordringer i forhold til boliger, i forhold til brukerne og i forhold til organiseringen av tiltakene.

- *Boliger.* Det var flere utfordringer knyttet til boliger. Det var vanskelig å framskaffe nok boliger. Videre slet flere kommuner med å finne egnede boliger. Mange opplevde at boligene hadde for lav standard. I tillegg var det problemer med å finne boliger i riktige strøk og til riktig pris. Flere hadde opplevd klager fra naboer som følge av at brukere ble plassert i ordinære boområder og gjerne i forbindelse med at brukere fikk besøk av det som ble oppfattet som utfordrende og krevende gjester. I tillegg ble det oppfattet som en utfordring at flere brukere som var innlagt i psykiatrisk institusjon eller til rusavvenning stod uten fast bolig i behandlingssituasjonen.
- *Brukerne.* Kommunene trakk fram mange utfordringer i forhold til brukerne. Et element var at mange brukere var vanskelig å komme i kontakt med og det ofte var et problem å få brukernes nødvendige tillit til å inngå i et samarbeid med dem. En annen utfordring i forhold til brukeren var at mange av dem hadde manglende oppmøte og lav forpliktelse i forhold til avtaler inngått med kommunen. Dette var i noen tilfeller knyttet til rusproblemer og at avtaler ble brutt som følge av rus og at man opplevde at man måtte starte på nytt igjen når bruker ble nykter. For noen var det psykiske problemer som var den store utfordringen knyttet i forhold til bosituasjon. En annen utfordring trukket fram av flere kommuner var at de hadde brukere som manglet en døgnrytme som passet med normal arbeidstid. Det ble dermed vanskelig å komme i kontakt med brukere. Noen kommuner trakk også fram at det var utfordrende å samarbeide med brukere som ikke alltid hadde kontroll på egen privat økonomi. Mangel på økonomisk styring kunne få negative følger for den enkelte bruker sin bosituasjon.
- *Organisering av tiltak.* Det var ikke bare utfordringer knyttet til brukerne, men også til hvordan det boligsosiale tilbudet var organisert i kommunen. For mange kommuner var den store utfordringen å få til gode samarbeidsrelasjoner mellom ulike etater. Mange kommuner har brukere med alvorlige psykiske lidelser eller

personer med store rusproblemer. Dette utgjør store utfordringer i forhold til å koordinere tjenestetilbudet. Mange kommuner hadde utfordringer i forhold til å koordinere samarbeid med spesialisthelsetjenesten. Det opplevdes også for enkelte kommuner strevsomt å få forankret det boligsosiale arbeidet hos kommuneledelsen og hos NAV lokalt. Et annet forhold som ble trukket fram var mangelen på personell i kommunen til å utføre oppgavene, mange kommuner mente de hadde for få ansatte. Noen kommuner etterlyste også bedre ledelse til å organisere tilbudet til denne brukergruppen. Det ble også pekt på som en stor ulempe at tilskud til boligsosialt arbeid gis fra år til år, noe som skaper en uforutsigbarhet i forhold til fremtidig ressursituasjon. Dette vanskeliggjør planlegging, organisering og gjennomføring av tiltak for denne målgruppen.

Appendiks 1. Kommuner og tiltak i satsingen

Fylke	Kommune
Østfold	Fredrikstad
	Halden
	Rygge
	Trøgstad
	Sarpsborg
Akershus	Hvaler
	Sørum
	Nes
	Nannestad
	Lørenskog (2 rapporteringer)
	Skedsmo
	Ski
	Bærum
	Enebakk
	Bydel Nordstrand
Oslo	Bydel Grorud
	Bydel Sagene
	Bydel Nordre Aker
	Bydel Alna
	Bydel Stovner
	Bjerke bydel
	Bydel Ullern
	Kongsvinger
Hedmark	Elverum
	Våler
	Hamar
	Stange
	Ringsaker
Oppland	Gran og Lunner
	Vestre Toten
	Lillehammer
	Østre Toten
	Sel
Buskerud	Gjøvik
	Øvre Eiker

	Ringerike
	Drammen
	Lier
	Hurum
Telemark	Nome
	Nissedal
	Seljord
	Kragerø
	Bamble
	Skien
	Notodden
Vestfold	Re
	Larvik
Aust-Agder	Risør
	Grimstad
	Lillesand
	Froland
Vest-Agder	Lyngdal
	Songdalen
	Flekkefjord
Rogaland	Karmøy
	Strand
	Stavanger
	Sola
	Time
	Haugesund
	Rennesøy
	Hå
	Gjesdal
Hordaland	Bergen (4 rapporteringer)
	Bydel Fyllingsdalen (Bergen)
	Bydel Årstad (Bergen)
	Øygarden
	Voss
	Askøy
	Odda
Sogn og Fj.	Høyanger
	Eid
	Jølster
Møre og R.	Neset
	Surnadal
	Vanylven

	Ålesund
	Molde
	Vestnes
	Sande
	Hareid
	Ørsta
	Smøla
	Sunndal
Sør-Trøndelag	Melhus
	Rissa
	Selbu
Nord-Trøndelag	Steinkjer
	Levanger
Nordland	Saltdal
	Rana
	Narvik
	Vågan
	Fauske
Troms	Tromsø (3 rapporteringer)
	Lenvik (2 rapporteringer)
	Storfjord
	Balsfjord
	Harstad
Finnmark	Alta
	Porsanger

Listen ovenfor inneholder totalt 100 kommuner/bydeler. Noen kommuner/bydeler har imidlertid levert inn mer enn en rapport for sin kommune. Dette gjelder Lørenskog (2 rapporteringer), Tromsø (3 rapporteringer), Lenvik (2 rapporteringer) og Bergen (4 rapporteringer).² Totalt utgjør dette 107 svar. Det er 21 kommuner som er oppført med tilskudd i 2011, men som etter avtale med AV-dir ikke har svart på denne rapporteringen.

² Bergen kommune har i tillegg rapportert fra bydelene Fyllingsdalen og Årstad.

Boligsosiale midler

Dette notatet oppsummerer rapporteringene på bruk av tilskuddsmidler til styrking og utvikling av tjenester i bolig for bostedsløse. Notatet presenterer og sammenfatter de mest sentrale tallene fra tiltakenes rapportering på bruk av midler i 2011. Notatet består av utvalgte tabeller og figurer med tall fra 2011, med noen beskrivelser og sammenligninger over tid der det har vært mulig og hensiktsmessig.

